

z největších, ale také nejtěžších filosofů — Immanuela Kanta. Práce S-ova na tomto poli jest veliká. Jsou to zejména jeho díla »Das allgemeine bürgerliche Gesetzbuch im Lichte der Lehren Kants« a »Die Neugestaltung der Grundbegriffe unseres bürgerlichen Rechts«, které způsobem velmi instruktivním zhodnotily vliv, jež učení Kantovo prostřednictvím Zeillerovým mělo na tvorbu rak. obč. zákoníka. Zeiller nebyl však pouhým prostředníkem, Kant své učení o právu zachytil jen v hrubých rysech, neboť chyběla mu praktická právní zkušenost. Proto k použití Kantova učení pro zákonodárné dílo bylo třeba dalšího genia a tím byl Franz Anton Felix Edler von Zeiller. Největší význam Zeillerův spočívá v tom, že odkryl »praktického Kanta«. S-ova kniha, shrnující podstatné výtky předchozích jeho děl, spatřuje v Zeillerovi vlastního tvůrce občanského zákoníka. V první kapitole seznamuje nás se životopisem Zeillerovým a dočítáme se tam, že Zeiller, dosáhnuv v 17. roku svého života doktorátu filosofie, věnoval se studiu práva a byv promován na doktora práv byl brzy na to ustanoven za profesora práva přirozeného a římského, později též veřejného a trestního. Stal se též soudcem ve vyšší a nejvyšší stolici. Byl jmenován též referentem při poradách komise pro přepracování osnov obč. zák. V dalších kapitolách S., pojednávaje o filosofických základech obč. zák., o pojmu osobnosti, zvláště o jeho vlivu v právu rodinném, při pojetí právnických osob a v rámci práva mezinárodního, dále o dynamickém pojmu věci, o pojmu vlastnictví v širším smyslu a výtkách Savignyho, o způsobu výstavby Kantovy filosofie pro účely občanského práva, o nalézání práva a o mezinárodním poslání obč. zák., ukazuje, jak genialita Zeillerova, mající za podklad filosofii Kantovu a bohaté zkušenosti právní, vytvořila stěžejní zákonodárné dílo, vyhovující jako žádné jiné, Spenglerovu požadavku dynamiky právní, která umožňuje, aby právo bylo s to zmocit stále se měnící poměry sociální i kulturní.

S-ově knize lze snad vytknouti, že občanský zákoník jako zákonodárné dílo přece jen přeceňuje. Obč. zák. jest reprodukcí přirozeno-právních systémů a je v tom směru dosti doktrinářský, jako přirozené právo vůbec. Občanský zákoník jest především střížen na potřeby byrokracie absolutní monarchie. Podíváme-li se pak s hlediska normologického na př. na Zeillerovo pojetí práva, tu vidíme, že pojetí toto jest metajuristické, neboť vychází s hlediska přirozené svobody, tedy z toho, co jest právním řádem neupraveno. Jako právní dílo historicko-filosofické jest však S-ova kniha opět prací vysoké úrovně, vyznamenávající se bezvadným zvládnutím velké látky, právnickým důvtipem a neméně též nevšedním a stále zajímavým způsobem podání.

Dr. Vladimír Kubeš, Brno.

Dr. Hans Tomforde: Das Recht des unehelichen Kindes und seiner Mutter im In- und Ausland. — 3 vyd., Berlin 1930 (s nově vydanými doplňky za rok 1931), Carl Heymann. 246 + VI. stran, cena neuvedena. — Praktická tato příručka, nově zpracovaná předními pracovníky Archivu Deutscher Berufsvormünder Friedrichem Diefenbachem a Dr. Heinrichem Weblerem, obsahuje velice instruktivní popis právního stavu 85 států a kolonií v otázce právní ochrany nemanželských dětí a matek. Státy jsou seřazeny abecedně, což velice usnadňuje používání knihy. Uvedeny jsou vždy ohlašovací předpisy každého státu, pak seznam zákonů v dané otázce platných, literatura, souborný popis právních předpisů, mezinárodní právo soukromé a konečné právo procesní. Příručka je pracována s hlediska práva říšskoněmeckého, zejména pokud jde o soukromé právo mezinárodní. Poskytuje však stručnou sice, ale přehlednou informaci o právních řádech cizích států a jest výbornou pomůckou pro uplatňování právních nároků nemanželských dětí a matek v cizině.

Dr. Gerlich.

Dr. Živojin Perić: Unifikace právního řádu v Jugoslavii. Část II. Unifikace soukromého práva. Zprávy ústavu slovanských práv č. 3. Právnická fakulta university Komenského v Bratislavě. V Bratislavě 1931. — Spisek Perićův věcnou a vyčerpávající formou popisuje postup